

JUHÁSZ ZSUZSANNA

A felesleges Rómeó

Azt olvastam, semmi gond, az emberiség nem marad bolygó nélkül, ha a Nap és vele a Föld elpusztul, mert addigra biztosan kihál. Az egész, az egész emberi faj, mivel bonyolult, és a bonyolult fajok hamar kihalnak. Maguktól. Pedig talán nem is olyan bonyolult ez.

Legalábbis nekem, te, Rómeó, tiszta voltál mindig, mint a víz. Talán a kék szemed tette, a vízzsín, az égszín, a szabadság örök színe, hogy mertelek nézni, és mertem elgondolkodni terajta, és persze Júliádon is. Ha fiatalok lennétek, egyszerűbb lenne minden. Mernétek a szerelmetekért a természethez nyúlni. Bevonzani mindazt, ami kapcsolatokat megtámogatná, mindazt, ami nem emberi, mégis rajongásra érdemes, s ezáltal hitelessé tenné a ti rajongástokat is egymás iránt. Ha fiatalok lennétek, előkeresnétek az agyatokból minden szépet és jót, amit eddig láttatok és megéltetek, tengert, sziklát, búzamezőt, anyjához simuló csecsemőt, ma született borjút, csikót, ami éppen első lépését teszi a világban. És napot és holdat, és virágot és hasznos, de haszontalan szépet is. Szerethetnétek egymást, ahogy a fiatalok, ahogy valaha fiatalon szerettetek.

De öregek vagytok, vagyis a középkorúság vége felé jártok, és nektek már csak hatalmatok van, ügyességetek és okosságotok, hozzáértésetek van a megélhetéshez, az anyagi javak megszerzéséhez és megtartásához. És nem meritek, és talán már nem is tudnátok úgy szeretni egymást, mint régen. Hogy is tudnátok? Az önuralom, a fegyelmezetten, céltudatosan, sikeresen leélt évtizedek savában, seprőjében szétmaródtak, feloldódtak a szavak, az igazi, a szintiszta akarat és vágy szavai. S amit igazán akartatok, azt száműztétek magatokból, azt a testetekbe, fizikai valótokba száműztétek. A szótlán és vétlen testbe, ami sokáig csak hol itt és hol ott fáj, és csak kicsit és elviselhetően, és volt rá mindig gyógyszer is, és pár nap is, és el is múlt csakhamar.

De ez itt, Rómeó, nem múlik el, ez a te Júliád itt nem múlik el, nem akar elmúlni, mert dolga van veled, mert szeret. Téged szeret, Rómeó, bár mindig alszik, vagy ha nyitva is a szeme, itt ugyan nincsen, éber kómában van. Innentől, ebből a világból már nem lát és nem hall semmit. De ha eljön az éj, pár hete belázasodik folyton, érted égeti a testét, és neked lobogtatja, táncoltatja teste tüze körül a lelkét, azt, ami a lélekből maradt, vagy a teljeset, Rómeó, hisz a fejébe nem láthatok én sem. De bármi van ott, érted van, csak teérted. És tudom, nincs szomorúbb, mint egy katéteres, gyomor-

JUHÁSZ ZSUZSANNA (1958, Sztálinváros – ma Dunaújváros) 1981 óta publikál. Írásai magyarországi és vajdasági irodalmi és közéleti lapokban, antológiában és online felületen jelentek meg.

szondás szerelmes asszony, akkor is a tied ő, neked lázasodik estelente. Nézd és vigasztalódj, szentem, nézd és örülj, nézd és mosolyogd meg szerelmetares ügyességét, hogy nem is fényevő, nem, mert napra már sose visszük, hanem melegevő. A levegőből és a tápból veszi az erőt, a meleget, nézd, ha kánikula van odakint, a teste is forróbb, ha enyhül az idő, a tüzesedése is megáll valahol, valahol a tiszta vágy és az elégedés között. De ezt ő tudja, és tudja, mert nem halál, sose halál, forrósítja fel magát, csak addig, amíg te vagy, ahol te vagy, csak a vágyakozásig teutánad, nézd csak. És megértem azt is, ha menekülsz innen, ha a nem értés, a csalódás köpenyébe burkolózol, ha azt hiszed, neked csinálja ezt az egészet, neked ezt a szótlanságot, agyatlanságot, neked és egyedül csak neked bosszulja meg az önuralommal teli évtizedeket, pedig nem. Ahhoz, ahhoz az élethez, amit ő élt, ő is kellett. Ne legyél olyan önhitt, fiacskám, hogy azt hidd, érted élt csak, érted vállalt annyi mindent, ami aztán mégis az ő ellenére fordult. Mert vállalta azt önmagáért is, és a gyerekekért is, csak hogy most csalódásokra van. Azt hiszitek, csak arra van, és menekültök előle, látogatjátok sokszor mindahányan, de csak percekre maradtok. Mert ezt nem akartátok, ezt nem, te és a már felnőtt gyerekek, ezt már nem. Bár számolatlan fogadtatok el minden erőfeszítést tőle, minden munkát és pluszmunkát, minden házimunkát, és minden házi finom falatot, azt azért nem gondoltátok volna róla, hogy egyszer mindenért megfizettet. Hogy egyszer fizetnetek kell minden tőle származó jóért, azzal, hogy most néznetek kell, látni, hogy él, de nem él mégse. Mert senkiért se él, mert azt se tudja, hogy kicsoda. Pedig nem, pedig nem haragszik senkire, hogy ide jutott, nem is tud haragudni, mert ahhoz az kellene, hogy lássa, belássa, hogy ti az akadályai vagytok őneki. És neki már nincsen semmi akadály, őelőtte semmi akadály nincsen, csak azért nyafog olykor, ha kimozdítják fekvő, nyugvó állapotából, vagy ha a láz ellen vizes ruhákkal hűtik a testét. Nézd csak és ne szaladj, tūrd a lázadását, és merd bevallani, előbb magadnak, hogy őbenne nincs már más, csak szeretet, csak névtelen, jeltelen, alakatlan melegség, semmi más, és ez teérte van főleg.

Miattad és érte.

És ne hallgass magadra, hogy minek, minek jössz, hiszen fel sem ismer már, és a nevedet se mondja. Mert ha szeretted, és te szeretted a világon a legjobban, akkor, ha nem is mondja, mert beszélni nem tud, akkor is teérte forrósodik. Ha hiszel magadban, fiam, hiszed, hogy az a láz, az az esti erőfeszítés mindennap az az emléküledék, amiből a láz lesz, ami még itt, ezen a földön tartja, az tőled van, a veled töltött életből van, mert ez is született nektek, ez a múlhatatlan valami, ez a beszédes, néma láz is, a két gyerek mellett. Hát ezt nézd, Rómeó! Nézd és örülj, és ne fogd a kezét, és ne mondd, hogy kirántja a tiedből, mert ő már akarattal nem csinál semmit. Csak rebben a keze olykor, mivel keze van és idege van, kéreg alatti mozgatórendszere is van, hát olykor moccan egyet a keze, lába vagy a feje, de aka-

rat már nincsen a mozgáshoz. Sajnálom, fiacskám. És ha eszed van, nem hallgatsz senkire, és nem hiszed, hogy Júliád ott van, ahol az összes kómás, az élet és halál közt, hogy csak azért van még itt, hogy alaposabban felkészülhessen a túlvilági útra, és akkor teszel jót neki, ha miséket, oratóriumokat hallgattatsz vele, vagy ha halottaskönyvekből olvasol fel neki. Nem, ő kinevetne téged, ha friss virágot, gyertyát hoznál neki az elmélyüléshez, mert nála senki, de senki nincs mélyebben, de nem a halálban, fiam, hanem az életben. És nincs nála egy-ügyűbb ember se a földön, fiacskám, nincs, mert neki csak te vagy egyedül, te vagy az egyetlen ügye még a világon, csak te, aki itt marasztalja.

És bocsásd meg neki, hogy nem beszélt, nem mondta, hogy elege van, hanem egy este fulladozni kezdett egy falattól, s mivel a CT kimutatta a megfelelő agyi központ ideiglenes funkcionális hiányát, Júliád gyomorszondát kapott. Hogy többé ne tudja fenyegetni a családját azzal, hogy egy nap megfullad egy ártatlan falattól. Pedig elég lett volna azt mondania, hogy fulladozik a terhettől, hogy elvállal minden pluszmunkát, és elvállal minden nagy családi ünnepet is szívesen, de fél, mindig fél, hogy nem bír el vele, hogy csalódást okoz, leginkább magának, mert nézd. Nézd csak a nyakán a heget, a pajzsmirigyműtét nyomát, a gyors, a fáradhatatlan, a tökéletességre törekvő emberek jelét. Azokét, akik nem bírnak csalódnni magukban, akik nem bírnak nevetni magukon, az élet hormonjainak jelét nézd a nyakán. És legalább te bocsásd meg neki, hogy mindig a tökéletest akarta, hogy nem szólt neked, mikor úgy érezte, fogytán az ereje, a hite van fogytán, hogy nem érdemes, ezért a mindennapi falatka kajáért nem érdemes. És akkor értelmesebb megfulladni egy falatka vacsorától, valamikor karácsony, a szent családi ünnep után nem sokkal, az utolsó közös, *ép* karácsony után, ami biztosan csalódás volt neki, mert nem mondta neki senki, senki a világon, egy gyakorlottabb anya se, hogy bizony szürkülnek a karácsonyok maguktól, ahogy nőnek a gyerekek. Szürkülnek és rövidülnek az együtt töltött percek, mert ez az élet rendje. És lehet, hogy a te csodaasszonyod, aki képes volt néhány másodpercre felfüggeszteni a nyelőreflexet, aki így majdnem megfojtotta magát önkezűleg, vagyis agyának hihetetlen kontrolljával, talán arra is rájött, hogy az idő kerekével már nem tud elbánni. Mert emlékszem, mikor behoztad, hosszú, éppen hogy őszülni kezdő, fekete haja volt és magas, kislányos, csicsergő hangja. Mintha nem tudott volna melletted megöregedni, mintha melletted nem is lett volna szabad neki belekezdeni az öregedésbe, mert, mert nem tudom, miért, azt te tudod egyedül. De az biztos, hogy könnyebb lett volna neki minden, ha azt mondog, bármi is lesz, ha te bármilyen is leszel, melletted maradok. De nem mondtad, biztosan nem mondtad, te örökifjú Rómeó, nem. Nem, mert neked meg extraszisztoléid vannak, a szíved olykor erőteljesen összehúzódik, mert készülsz, vársz még valami extra élményt, extra orgazmust, extra lelki egyesülést tán, mielőtt az öregség bekopogna.

Nem, te sajnos biztosan nem mondtad neki, hogy fátylat mindenre, hogy üsse már kő, csak legyen valami, menjen valahogy tovább az élet. Csak legyen, legyen akárhogy ő teneked, kislányosan, ha úgy akarja, de ha megöregszik, akkor is, csak legyen teneked. Pedig kezdetben evett is a kedvedért, és fel is ismert és rágott és nyelt, és egyszer se fulladozott. És ő mondta neked, hogy örökre melletted marad, mondta, de nem volt füled rá, mondta, ahogy tudta, mondta a te süket fülednek, lelkednek. Mondta azzal (?), ahogy tudta, ahogy merete, mert szűz volt még, a lelke szűz, hát mondta, azzal, hogy megkeményítette, Istenem, merevvé tette a saját izületeit, hogy hajlíthatatlanná tette a térdét, bokáját, csípőjét, karját és ujjait. Míg te az utolsó extrára vársz odakint a szíved szerint, addig ő hullamerevvé tette magát, te butavén, örökifjúságot remélő Rómeó. Koporsóba dőlt fa lett közben itt a te Júliádból, aki hiába várta a te hűségküdet, hát ő tett előbb esküt tereád. Esküt, beszédeset, a gyerekek is nyilvánvalót.

Hát ne mondd a szomszédnak, ha kérdezi, miért jössz, hogy emberségből jössz, szánalomból és könnyörületből jössz, mert ha megérted, mi a te részed abban, ami kettőtökből lett vagy nem lett, akkor neked nem lesz szükséged könnyörületre, fiam. Vagy azt hiszed, lehet? Lehet tudni és nem tudni egyszerre? Lehet, hogy azt hiszed, lehet még legyinteni, hogy ó, ez nem más, mint egy fura és ritka autoimmun betegség. De hát Juli mindig is különc volt, belefér a profiljába ez a hullamerevség. Ez a kislányos dac? Ez a mozdulatlan *toporzékolás*? Így gondolod, fiam? Így, hogy nem akarsz látni, amit látsz, és amit végül muszájból mégis megláttál, arra azt mondd, nem is láttál semmit? Azt hiszed, szabad, szabad nem beleharapni az almába, amit az asszony szakított neked, s csak aztán magának. Ahogy eddig is úgy tett minden gyümölcscsel, s ezután is így tenne hűségesen. Mert nem jó az embernek egyedül lenni, fiam, s ő tudta ezt, tudta fiatalon is, mikor könnyebb, és tudta akkor is, mikor megrémült egy pillanatra, mert látta, hogy öregség és esetleg szegénység vár rá, és annyi minden más is, csak te nem. Te, aki engedélyt adhattál volna neki, hogy öregedjen bátran, hogy szegényedjen bátran, ha az van a sorsába írva, te akkor is mellette leszel.

És hagyj abba a panaszkodást, azt, hogy veled mindig történik valami rossz, de ügyesen kicselezed mindig. Én nem az anyád vagyok, és te már nem vagy serdülő ifjú. És azért se panaszkodj, mert nézd csak, él Júliád, él, és neked jön el minden éjszaka, míg fekszik moccanatlan, és piheg a láztól, amit neked kreál kínjában. De te panaszkodsz folyton, holott ő az, akinek hónapok óta nem volt étel a szájában, ő az, aki italt se ízelt, aki ízek nélkül él teéted, és be kell érnie néhány semleges szaggal. De te mondd és mondd, sirámokkal vagy mindig tele, hogy most meg egy régi porcdarabkád bukkant elő a térdedben, és szúr kegyetlenül, hogy járni is alig tudsz tőle. És akkor itt az ideje, fiam, hogy szelektálj, hogy lemondj néhány útról, és kénytelen-kelletlen csak egyre lépj. Ami tőlem vezethet Júliádhoz is, már

ha a tied. De *most* ne hallgass rám, fiam, a szégyen beszél belőlem, a szégyen, hogy bölcsnek gondoltam magam, s mégis azt vigasztalom, akinek szüksége vigaszra nincsen. Vagy mégis, mégis akarod a tudást, a borzasztót, a segítőt, a felemelőt mégis? Hogy vannak már felfekvései, holott idáig nem voltak, hogy vannak már sebek a sarkán és keresztcsontján, ott, ahol a legvékonyabb a hús, ahol a bőr közvetlenül a csontokkal érintkezik. De ne félj, ha el is indult az úton, ha testét feloldásra szánja is már, azért olykor visszafordul mégis. Mert begyógyulnak a sebei újra és újra, meggyógyul mind egy idő után, bár nyomuk marad a bőrén örökre. Ki tudja? Tán még most se bízik magában, és pecsétet akar tőled a túlvilágra, a hűség pecsétjét, hozzád való hűsége bizonyítékát a bőrén, hogy egyszer volt, volt egyszer egy lány, aki neked volt egyedül.

Lásd, visszafordul mégis mindig, de hagyj engem. Ugyan honnan is tudnám, hogy *neked* mit kellene most mondanod vagy tenned. Nagy ég, ugyan minek is engedtem a te kék, gyermekien tiszta, s ezért nyíltsággal, naivsággal kecsegtető szemednek. De várj fiam, te tudni fogod, te igen, hogy mit is kell, kell-e bármit is, de csak akkor, ha bizonyosan tudod, hogy őmelléje rendelt az a magasságos. Már ha lesz elég vér a pucádban, hogy legalább egyszer ebben a bűdös életben úgy istenigazából elkötelezd magad, legalább egy pillanatra, míg Júlia búcsút vesz tőled, vagy úgy nem dönt, hogy marad. Veled marad még.

S akkor porcdarabka is visszamenne a helyére, hisz évtizedekig nem okozott gondot, s ha visszamegy, ezután se fog szűrni, lábon szűrni téged. És újra futhatsz szabadon, ahova csak akarsz, mert Júlia vár téged, vagy itt. Vagy odafönt.

Vagy úgy gondolod, túl sokat kérek tőled, hogy túl nagy ár ez a könnyedségedért, a földi futásod és majdani halálod könnyedségéért cserébe? Akkor Isten legyen irgalmas hozzánk, de külön-külön, mert én teveled semmilyen Istenen nem közösködöm. Az embernek való.